

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 28. Explicatur & plenum peccati oïdum, ad eandem necessarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

dationis negotio, sed in quocumque alio. Quemadmodum ergo in nullo alio negotio tanta est hominis inconstantia, ut facile & citò recedat ab eo quod semel plenè atque ex toto transit in affectum cordis, nisi fortis aliqua ratio in contrarium occurrat, vel præsentis circumstantiæ mutantur. Ita nec in emendationis negotio tanta est hominis inconstantia, ut facile & citò mutet emendationis voluntatem, quam plenè atque ex toto transire fecit in affectum cordis. Cùm nulla ad id fortis ratio occurrere possit, nec aliis ad id illecebris sollicitetur. Sed sicut iisdem, quibus antea, tentationibus recidivus exagitur; sic per eandem causas, sub iisdem motivis, à peccato revocetur, quibus antea excitarus, peccato valedicere decreverat. Est enim idem Deus qui prohibet, idem infernus quem comminatur, idem paradysus quem promittit perseveranti in bono, &c. Cùm igitur omni alio in proposito, plenè atque ex toto corde concepto, stantibus iisdem motivis, & circumstantiis, homo tempore notabili constans esse soleat; creditibile non est, in solo emendationis proposito adeò inconstantem esse, ut, stantibus iisdem motivis, ac circumstantiis, ab eo facile & citò deficiat. Dum igitur facile & citò deficiat, longè probabilius est, voluntatem ipsius non fuisse plenam, propositumque ex toto corde conceptum non fuisse, quàm ex toto corde conceptum facile & citò mutatum fuisse.

CAPUT XXVIII.

Explicatur & plenum peccati odium, ad eandem necessarium.

347 **Q**uemadmodum ex dictis cap. 25. ad commissorum criminum veniam necessaria est conversio peccatoris ad Deum ex toto corde; ita & averfio à peccato mortali ex toto corde. Per consequens necessarium est ingens & capitale peccati mortalis odium, quo illud plenè atque ex toto corde super omne odibile ac detestabile oderimus ac detestemur. Siquidem malum est objectum odii, sicut bonum est objectum amoris. Sicut ergo quantò majus est bonum, tantò majori est amore prosequendum; ita quantò majus est malum, tantò majori prosequendum est odio. Peccatum verò mortale malorum omnium maximum est, adeò ut ne ipsa quidem ignis æterni gehenna cum malitia peccati mortalis comparanda sit. Maxime igitur odio est prosequendum, ita ut de eo sine horrore vehementi ne cogitare quidem possimus; sicut nec de gehenna illa; & non solum ipsum, sed & quicquid ipsius nobis causa fuit, vel instrumentum, nobis horrore sit, sicut juveni uxori horrore est crudelis trucidator dilectissimi mariti sui, & quicquid causa fuit, vel instrumentum trucidationis ipsius. Hinc est enim quòd contritionem in omni statu necessariam, *sancti Patres peccati detestationem atque odium definiunt supra omne quod odio haberi potest*, inquit Ludovicus Granatenfis conc. 2. de Pœnit.

348 **Q**uid enim verò est mortale peccatum? Audi peccator, & contremisce: nec enim poteris vehementem de eo horrorem non concipere, vindictamque magnam in ipsum non decernere, si attentè mente recogitaveris, quid feceris, dum illud commisisti, v. g. fornicando, adulterando, impudicitias exercendo, comestiones & ebriitates sectando, inimicum odendo, &c. Quippe hoc faciendo, creaturæ Deum, summum utique bonum bono vilissimo postposuisti, eligens creaturam potius frui quam Deo. Horribilis est ista electio. *Vae animæ audaci (ait Augustinus) que speraret, si à te recessisset, se aliquid melius habituram.*

2°. imò Deo diabolum prætulisti, de Deoque ipsum quodammodo triumphare fecisti. Ut enim Tertullianus de pœnit. c. 5. *non leviter in Dominum peccat, qui cum amulo ejus diabolo pœnitentiâ renuntiasset, & hoc nomine illum Domino subiecisset, rursus eundem regressus suo erigit... nonne, quod dicere quoque periculo sum est, sed ad edificationem proferendum est, diabolum Domino præponit? Comparationem enim videtur egisse, qui utrumque cognoverit, & judicatio pronuntiasse eum meliorem, cujus se rursus esse maluerit.*

3°. per mortale peccatum, fœdus in baptisate cum Deo inuito violasti, filiique Dei, fratris Jesu Christi, hæres casti prærogativam abjecisti, ut hæres esses possessorque sæculi, filiique & mancipium diaboli.

4°. Filium Dei conculcasti, sanguinem, redemptionemque ipsius contempnisti, & Spiritui gratiæ contumeliam fecisti. Scriptum est autem: *Quantò magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & Spiritui gratiæ contumeliam fecerit? Hebr. 10.*

5°. Deum qui te genuit, dereliquisti, & oblitus es Domini Creatoris tui. Deuteron. 32. v. 18. *Dereliquisti Deum factorem tuum, & recessisti à Deo salvatori tuo. Ibd. v. 15.*

6°. Cælum reddidisti omne super te consilium misericordiæ Dei, inutilesque effectus omnes illius, dum gratiam justificantem, atque adeò filiorum Dei adoptionem, cælestemque gloriam volens amittit, Deumque abjecisti ne regnaret super te, & dereliquisti fontem aquæ vivæ, ut foderes tibi cisternas, cisternas dissipatas, que continere non valent aquas.

7°. Dei legem, peccata prohibentem, infernique supplicio punientem, adeoque Deum ipsum contempnisti, & quantum in te fuit destruxisti, dum ei subditus esse noluit; imò optasti ut non esset, qui quod velles, te facere prohiberet; non esset etiam, qui te peccantem puniret.

Hæc fecisti, & non horreas vehementer teipsum! non tibi indigneris! non fremas & frendas contra stupendam ingratiitudinem, cæcietatem, turpitudinem & impudentiam tuam! Si sic affectus non sis, peccatorum tuorum gravitatem, & quid sit Deum (tantum benefactorem tuum) offendisse, nequaquam agnosces. Si enim agnosceres, capilli omnes capitis tui perhorrescerent ad solam cogitationem, quæ recogitares, quomodo fieri potuerit, quòd tu, creatura rationalis, datæ tibi ratione adeò abuti potueris, ut vel ad minimum ejusmodi flagitium committendum determinare teipsum potueris. Hoc est enim quòd S. Maria Magdalena de Pazzis comprehendere nunquam potuit, quomodo utique ad rem tam horribilem creatura rationalis teipsum determinare posset.

Jam verò si tanto odio & horrore peccatum mortale sit prosequendum & persequendum, fieri certè vix aut ne vix quidem poterit, ut qui tanto illud odio prosequitur, facile & citò illud repetat; sicut fieri vix poterit, ut juvenis vidua cum crudeli dilectissimi sui mariti trucidatore, quem summo & capitali odio prosequitur, facile & citò reconcilietur.

Per consequens vix aut ne vix quidem credi prudenter poterit, peccatorem illum plenum hujusmodi odium, plenamque peccati detestationem concepisse, qui facile & citò cernitur in illud incidisse. Quis enim cum hoste infensissimo post plenum & capitale odium, citò in gratiam redit? quis se ipsi in servum & mancipium citò voluntariè tradit, uti se tradit peccator in servum & vile peccati mancipium, juxta illud Joan. 8. v. 51. *Qui*

facit peccatum, servus est peccati? Certè vidua, de qua proxime, à nullo sapiente crederetur plenum & capitale odium contra mariti sui trucidatorem ex toto corde concepit (tametsi aliquod illius specimen verbis, ejulationibus, querimoniis & clamoribus exhibuisset) si facile & citò, puta tertio, vel quarto, vel sexto post trucidationem die, trucidatori illi reconciliata, se ipsi in uxorem tradidisset; sed id totum ab omnibus, vel simulatè, vel saltem ex toto corde non processisset crederetur. Idem ergo de peccatoribus credendum, qui licet verbis, ejulationibus, & protestationibus multis plenum se de peccatis odium concepit in speciem demonstrent, cum illo facile & citò, nimirum quarto, vel sexto post Confessionem die, in illud reincidentes, se illi rursus in fervos & mancipia tradunt.

CAPUT XXIX.

Pleni odii peccatorum, pleneque proinde conversionis, seu poenitentia signa, seu effectus ex Apostolo 2. Cor. 7. recensentur.

358 Sicut ex fructibus arbor, sic ex effectibus voluntas plene conversa, pleneque odio peccata detestans cognoscitur. Quemadmodum enim vera charitas, sic vera conversio ac poenitentia esse nequit otiosa, sed in opera convenientia prorumpit. Unde quod Gregorius de charitate dicit, operatur magna, si est, si autem operari renuit, non est: hoc & de peccatoris conversione ac poenitentia dicendum. Neque enim poenitentia verbalis, superficialis, & otiosa, poenitentia vera est, vel saltem non plena, neque ea contentus est Deus; sed sicut per Joannem de charitate dicit, filius, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate, opere utique charitatis nostrae veritatem demonstrantes, sic & de poenitentia dicere intelligitur: Peccatores, non tenitea vos verbo, neque lingua, sed opere & veritate; faciendo utique id quod Mauth. 3. jubet: Facite fructus dignos poenitentiae. Hofce fructus Apostolus loco citato recenset, dicens: Quae secundum Deum tristitia est, poenitentiam in salutem stabilem operatur. Gracè poenitentiam impoentendam; id est à qua poenitens facile & citò non recedit. Quod probat ex effectibus quos producit: Ecce enim hoc ipsum, secundum Deum contristari vos, quantum in vobis operatur sollicitudinem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed emulationem, sed vindictam.

359 Hæc sunt ergo, quæ (secundum Apostolum) operatur poenitentia secundum Deum, si plena sit, sive ex toto corde.

Primo namque operatur sollicitudinem, illam scilicet de qua Mich. 6. Indicabo tibi... quid Dominus requirat à te, utique facere judicium & justitiam, & sollicitum ambulare cum Deo tuo, sollicitudine magnâ cavendo relapsum, sive divinæ Majestatis offensam, ait Dionysius Carthusianus de arcta via salutis, in proem. addens, quod ad hanc timoratum, & sollicitam cum Deo conversationem hortatur vos Paulus, dicens: "Cum metu & tremore salutem vestram operamini." Hieremias quoque, cum ait: "Maledictus, qui facit opus Dei negligenter."

Secundo operatur defensionem, id est præcautiones & præmunitiones necessarias ad vitandum relapsum.

Tertio indignationem, quâ scilicet indignatur homo sibi metipso, id est horret & fremit contra seipsum, quod tam pravè egerit, prout Hilarius Sardus, B. Lanfrancus, Remigius Antifidiorensis, & Dionysius Carthusianus exponunt ad cum Apostoli locum.

Quarto timorem, non solum divini judicii, infernalisque tormenti, sed maxime iterationis peccati. Verè namque poenitens vehementer timet incidere in manus Dei, & reincidente in foveam peccati, ait idem Dionysius Carthusianus ibidem.

Quinto desiderium magnum, seu propositum firmum, & voluntatem plenam emendationis.

Sexto emulationem, seu zelum, quo peccator irascitur sibi, & iis qui ipsum ad peccandum induxerunt.

Septimo vindictam. Quia, ut B. Lanfrancus ait, vindictam operatur poenitentia vera, dum poenitentes quod deliquerunt vindicant in seipso. Enimvero, ut Hilarius Sardus (sub Ambrosii vel Ambrosiastri nomine vulgò erroneè citatus) necesse est ut peccator vindicet eum, cujus erga se sentit afflictum. Et in seipsum vindicat, qui se causâ delicti affligit. Per vindictam ergo intelligitur punitio peccati. Qui enim veraciter poenitet, peccatum commissum in seipso puniendo ulciscitur, insigendo sibi poenam, secundum culpam mensuram, ait Dionysius Carthusianus.

Isti sunt igitur effectus, quos vera pleneque operatur, & ex quibus proinde cognoscitur poenitentia. Unde S. Thomas Villanovan. conc. in ser. 6. post Domin. 4. Quadrag. Apostolum (inquit) audiamus. Ecce enim hoc ipsum, secundum Deum contristari vos, quantum in vobis operatur sollicitudinem, indignationem, vindictam. Hæc omnia bona, tristitia quæ secundum Deum est, operatur in homine, si plena sit. Et qui sic affecti non sunt, grandem peccatorum suorum malitiam, & quid sit Deum offendisse, non recognoscunt. Tametsi enim absque vindicta & punitione externa (utpote ob temporis & virium defectum subinde impossibili) poenitentia esse possit vera & plena; indignatio tamen, ac per consequens appetitus vindictæ jam dictus, seu desiderium & votum, bonaque voluntas eam pro mensura peccatorum suorum, ac virium corporis & animæ præstandi, ad poenitentiam veritatem ac plenitudinem est omnimodè requisita, uti latius ostendemus, dum de satisfactione agemus.

Porro si hæc omnia operatur in homine tristitia, seu poenitentia; quæ secundum Deum est, dum vera est, ac plena. In iis ergo hominibus, in quibus ea non operatur, vel vera non est (saltem in oculis hominum) vel certè non plena. Et hoc valdè notandum, ut Confessarius prudenter judicet de magnorum peccatorum, maxime recidivorum consuetudinariorumque conversione & poenitentia vera ac plena. Cum enim interna peccatorum conversio ipsi nota non sit in seipsa, sed soli Deo (cui soli manifesta sunt secreta cordium, & qui, ut Origenes ait l. 2. in epist. ad Rom. solus est qui secundum veritatem, quæ nunquam deficit, potest habere judicium) ipsi solum nota esse potest per signa externa, ex quibus homines prudentes de occultis dijudicare solent. Inter signa verò externa poenitentiae veræ ac plenæ, nulla sunt minus fallacia quàm opera, quæ efficere solet poenitentia vera ac plena: cum cætera signa absque operibus, maxime absque emendatione, nimis fallacia sint, uti demonstrabitur in sequentibus. Opera verò illa, ab Apostolo recensita, absque emendatione esse non solent. Cùmque Confessarius de poenitentis sui vera ac plena poenitentia habere non possit certitudinem physicam, & infallibilem, sed moralem dumtaxat, vel (ut bene Illustrissimus D. Episcopus Atrebatensis in sua Instructione cap. 3.) fiduciam rationabilem, signis solidis & vehementibus innixam; nec verba, vel momentanei gemitis dictorum peccatorum sint ejusmodi signa (utpote nimis sæpè fallentia, ut experientia docet) solidiora certè non superant, nec vehementiora, nec minus fallentia, quàm